

Dette brevet sendes av Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Buskerud, Østfold, Vestfold og Oslo og Akershus på vegne av: 4H Vestfold, Birdlife Vestfold, Buskerud Orienteringskrets, DNT Horten, DNT Oslo og Omegn, DNT Sandefjord, DNT Tønsberg og Omegn, DNT Vestfold, Havpadlerne Færder, Holmestrand og Omegn Turistforening, Larvik Botaniske Forening, Larvik Soppforening, Lillomarkas Venner, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Naturvernforbundet i Vestfold, Nesodden Kajakklubb, Norges Jeger- og Fiskerforbund Vestfold, Oslo og Omland Friluftsråd, Oslofjordens Friluftsråd, Sandefjord Forvaltningsråd for Anadrom Laksefisk, Sandefjord Kajak, SAVE klatreklubb, Syklistforeningen Vestfold, Tønsberg Soppforening, Vestfold KFUK-KFUM-speidere, Vestfold krets av Norges Speiderforbund, Vestfold og Telemark Orienteringskrets

Uttalelse til:

Høringsnotat - Forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet

FNF er regionale samarbeidsfora som jobber for å fremme naturverdier og friluftslivsinteresser regionalt. Vi leverer høringsinnspill til arealsaker som berører våre interesser, holder kurs og konferanser for å øke kompetansenivået i de frivillige organisasjonene og setter naturverdier og friluftsliv på dagsorden.

Vi støtter målet om en enklere og mer forutsigbar ordning. Dette er spesielt viktig for frivilligheten og friluftslivet. Det bør også stilles tydelige krav til lokal forankring av planlagte tiltak, og krav til kartlegging av kommunenes behov og status. Selv om man ønsker å forenkle prosessen gjennom en styrket ansvarliggjøring på kommunalt nivå, er det fortsatt viktig med en regional oversikt og langsiktig planlegging, for å motarbeide bit-for-bit nedbygging og unødvendig tap av natur. Vi etterspør mekanismer som sikrer at spillemiddeltildelingen ikke bidrar til unødig naturtap gjennom at det etableres flere anlegg enn det er behov for i et regionalt perspektiv.

FNF sendte inn en uttalelse i 2023¹. Vi er fornøyde med at flere av temaene vi løftet frem der er tatt med videre, men skulle også ønsket å se at informasjon og kommunikasjon rundt ordningen til frivilligheten får et løft, og at deres medvirkning i kommunenes behovskartlegging i større grad sikres.

¹ https://fnf-nett.no/uttalelser-horinger/wp-content/uploads/sites/19/2023/02/Uttalelse-spillemiddelordningen_natur-og-friluftsliv.pdf

Vi mener også at FNs bærekraftsmål for bærekraftig utvikling av areal og materialbruk² bør legges til grunn for alle prosjekter som får tilskudd. Dette fordrer igjen at det gis klare og tydelige krav til kommunenes behovsvurderinger og kartleggingsprosessenes lokale forankring – ikke bare i idretten, men også hos frivilligheten og natur- og friluftslivsorganisasjonene. Det bør kreves at kommunene innfører et prinsipp om arealnøytralitet i kommuneplanene sine – og et første steg for å kunne innfri det er å ha gode prosesser for behovsvurdering. Man må vite status på aktivitetsnivå, definere ønsket måloppnåelse, ha tydelige indikatorer for å kunne vurdere måloppnåelse og prioritere nye anlegg og tiltak ut ifra dette. Kommunene bør vurdere å gjenbruke areal fra tidligere anlegg – der status tilsier at måloppnåelsen og bruk ikke er god nok. Om anleggene har gode energi og klimaløsninger, bør dette også slå positivt ut i vektingen av søknadene.

Forankring i kommunal plan

Under punkt 4.2.2 foreslås det at «*anlegg må være «omtalt og prioritert» i en kommunal plan som omhandler idrett og fysisk aktivitet*». Det er flere kommuner som har egne planer for frivillighet og friluftsliv. Slik vi leser ordlyden i det nye forslaget, vil det i disse kommunene være utfordrende å kunne søke om midler til tiltak for friluftslivet utenom den forenklede anleggsordningen (tidligere nærmiljøordningen), da disse planene ikke omhandler både idrett og fysisk aktivitet – kun det sistnevnte. Vi foreslår derfor at teksten endres til «idrett, **friluftsliv eller** annen fysisk aktivitet».

Hvordan favner ordningen et «grenseløst friluftsliv»?

Friluftslivet utføres på tvers av kommunegrenser, og både brukere og tilretteleggere kan komme fra helt andre steder enn der aktiviteten skjer. Når ordningen nå går inn for at alle tiltak må være forankret og prioritert i en kommuneplan for å i det hele tatt kunne søke, virker det for oss som det vil være svært vanskelig å kunne motta støtte til tiltak som krysser kommunegrenser. Spesielt tenker vi da på stier og turveier. Vi etterspør en ordning som favner nettopp slike tilfeller, og som evner å inkludere alle ønskelige tiltak, uavhengig av geografisk plassering.

Den nedre beløpsgrensen og anleggstyper

Tilrettelegging for utførelse av friluftsliv kan som hovedregel betegnes som svært kostnadseffektive tiltak. Vi ser behovet for å ha en nedre grense for tilskudd, men mener samtidig at grensen på 50.000,- rammer friluftslivet spesielt på en negativ måte. Vi tror at beløpsgrensen vil føre til at det kommer få søknader til friluftslivsrelaterte tiltak, noe som er synd da tilrettelegging for friluftsliv kan betegnes som lavt hengende frukter for folkehelsen og målet om økt fysisk aktivitet på tvers av sosioøkonomisk utgangspunkt.

Vi foreslår derfor at det blir mulig å slå sammen flere tiltak, og søke om en geografisk avgrenset «tiltaks pakke», som kan inkludere flere mindre prosjekter, men som samlet sett vil løfte og utbedre forutsetningene for å kunne utøve friluftsliv i kommunen.

Vi etterspør også at det for friluftslivets del inkluderes flere anleggstyper i listen over det som man kan søke midler til. Hvis økt fysisk aktivitet i befolkningen som helhet er målet, bør også tiltak som

² https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/utviklingssamarbeid/sdg_oversikt/id2505654/

motiverer som turmål og sånn sett er aktivitetsskapende av natur – som for eksempel utkikkstårn, bål- og rasteplasser – være søknadsberettigede.

Søknadsberettigede aktører

FNF Oslo og Akershus støtter alternativ b) under punkt 4.5, som sier at alle søknadsberettigede kan søke om tilskudd til alle typer anlegg. Vi mener at det foreslåtte kravet om at organisasjoner som skal kunne motta tilskudd må ha idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål kommer til å medføre en ekskludering av mange organisasjoner som ellers hadde hatt mulighet til å bidra positivt til folkehelsearbeidet gjennom tilrettelegging for friluftsliv. Blant disse er blant annet Norges speiderforbund og flere andre tilsluttede under Norsk Friluftsliv. Vi mener kravet må omformuleres til å si at det er tilstrekkelig med et medlemskap i Norsk Friluftsliv for å kunne søke på ordningen.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud
Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus
Forum for Natur og Friluftsliv Østfold
Forum for Natur og Friluftsliv Vestfold